

INNFØRING I SKATTERETT
2020–2021

LARS FALLAN, EVEN FALLAN OG THOMAS LUND

INNFØRING I SKATTERETT

2020–2021

FOR ØKONOMISK-ADMINISTRATIVE STUDIER

38. utgave

www.efallan.no/skatterett

GYLDENDAL
AKADEMISK

© Gyldendal Norsk Forlag AS 2020
(1.–17. utgave utgitt på Universitetsforlaget fra 1980 til 1999)
38. utgave 2020

ISBN 978-82-05-53484-1

Omslag: Kristin Berg Johnsen
Figurer: David Keeping
Sideombrekking: Tekstflyt AS
Brødtekst: Minion 10,5/15 pkt.
Papi: 80 g Amber Graphic
Trykk: Opolgraf, Polen 2020

Alle henvendelser om boka kan rettes til
Gyldendal Akademisk
Postboks 6730 St. Olavs plass
0130 Oslo

www.gyldendal.no/akademisk
akademisk@gyldendal.no

Det må ikke kopieres fra denne boka i strid med åndsverkloven
eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR,
interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i
strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning,
og kan straffes med bøter eller fengsel.

Meldinger fra forfatterne til brukerne av læreboka og studieboka
om oppdagede feil eller vesentlige lovendringer i løpet av studieåret
vil bli lagt ut på internett: www.efallan.no/skatterett

Alle Gyldendals bøker er produsert i miljøsertifiserte trykkerier.

Se www.gyldendal.no/miljo.

Forord

«Taxes are what we pay for civilized society» (Oliver Wendell Holmes jr., 1904)

Skatt er en viktig og nødvendig del av samfunnet. Ideen bak denne boka, helt siden første utgave i 1980, har vært at personer og selskaper bør ha kunnskap om de økonomiske virkningene av skattereglene, både for å kunne tilpasse seg reglene og for å kunne vurdere om skattesystemet er hensiktsmessig. Den pedagogiske ideen er at læreprosessen lettes av en enkel, eksempelbasert framstilling av økonomiske virkninger og utstrakt jobbing med oppgaver, samt at det er mest relevant og motiverende å lære dagens gjeldende skatteregler. Boka kommer i ny utgave hvert år med oppdaterte skatteregler, skattesatser, talleksempel og oppgaver. Læreverket inkluderer også en studiebok med et rikt utvalg oppgaver og løsningsforslag.

Boka tar sikte på å gi økonomistudentene og andre med interesse for skatterett en grundig innføring i skattereglene. Boka dekker minimumskravene i de nasjonale retningslinjene for skatterett for bachelor i økonomi og administrasjon – profilering regnskapsfører, vedtatt av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning, og for master i regnskap og revisjon (MRR), med unntak av merverdiavgiftsrett. Den dekker også kravene for skatterett for bachelor i eiendomsmegling. Læreboka er skreddersydd for valgfag i skatterett ved de økonomisk-administrative studiene ved høyskoler og universiteter. Det retningsgivende for framstillingen av lærestoffet har vært å bidra til størst mulig læringsutbytte – at studentene skal få økt sine kunnskaper om og sine ferdigheter og generelle kompetanse i skatterett mest mulig.

Målet er

- å gi en oversikt over grunnprinsipper og hovedtrekk i den direkte beskatningen: formues- og inntektsbeskatning, personbeskatning og bedriftsbeskatning

6 FORORD

- å formidle kunnskap om sentrale skatterettslige bestemmelser i og utenfor næringsvirksomhet
- å gjøre leseren i stand til å forstå og anvende skattereglene på praktiske oppgaver
- å skape forståelse for både sammenhengen og forskjellene mellom fagområdene skatterett og regnskap når det gjelder så vel vurderings- som tidfestingsregler

Studenter innen regnskap, revisjon, økonomi og administrasjon, rettsvitenskap, eiendomsmegling og andre vil ha nytte av en oversiktlig og konkret gjennomgåelse av skattereglene, der en legger vekt på å vise bruken av reglene og virkningene for økonomiske beslutninger.

Framstillingen gjør boka egnet også for andre grupper som har behov for praktisk innsikt i skatterettslige spørsmål. Den kan brukes ved kurs i personlig økonomi der skattlegging av personer har en framtreddende rolle.

I 2019-utgaven ble det foretatt vesentlige endringer i bokas struktur. Deler av innholdet ble også vesentlig endret, særlig når det gjelder temaene næringsbeskatning og fast eiendom.

- Boka er nå delt opp i tre deler. Vi har gjennomført et klarere skille mellom beskatning utenfor næringsvirksomhet, beskatning av næringsvirksomhet og mer spesielle tema.
- Delkapitlene har også fått nummerering, slik at det har blitt enklere å henvise til ulike deler av boka.
- Del II om næringsbeskatning er vesentlig utvidet. Boka er nå ment å kunne dekke rene kurs i næringsbeskatning.
- Boka har et eget kapittel om skatt og fast eiendom (kapittel 11) som inneholder temaer av særlig interesse for eiendomsmeglerstudenter. De mest allmenne temaene knyttet til fast eiendom og bolig behandles imidlertid i de ordinære kapitlene, som tidligere.
- En figur som viser skattesystemet for personbeskatning utenfor næring er gjennomgående i bokas del 1, slik at studentene enklere skal få en oversikt over stoffet, hvor de er i helheten og hvorfor de lærer de ulike delene av stoffet.
- Kapittel 1 er utvidet og gir nå en bredere introduksjon til skatterett.
- Boka tar opp nyheter i skattesystemet og samfunnet, f.eks. aksjesparekonto, virtuell valuta, delingsøkonomi (utleie bolig og løsøre), blogging og bonuspoeng på fly.

I denne 38. utgaven er det foretatt endringer i tråd med de ordinære skattereglene våren 2020. Boka er à jour med skattevedtaket for 2020. Midlertidige særregler knyttet til korona-pandemien blir kun omtalt kort før kapittel 1.

Utover endringer foretatt på grunn av endringer i skatteregler og skattesatser, er de viktigste endringene i 2020-utgaven som følger:

- Omtalen av formålene med skattesystemet og hovedprinsipper i utforming av skattereglene er vesentlig forbedret, jf. kapittel 1.5 og 1.10. Det er utstrakt bruk av eksempler for å illustrere sammenhenger mellom prinsipper og konkrete skatteregler. Denne kunnskapen er nødvendig for å kunne forstå og vurdere hensiktsmessigheten i skattesystemet, noe som kanskje er særlig relevant ved undervisning på masternivå. Det er lagt inn noen ekstra oppgaver i studieboka hvor formål og grunnprinsipper for skattesystemet blir knyttet til stoffet i enkeltkapitler.
- For å øke studentenes motivasjon for å lære om skatt, illustrerer vi hvor mye de ulike skattene boka omhandler bidrar med i statskassa, isolert sett og relativt til andre skatter og avgifter. Dette er gjort både i kapittel 1 og i kapittel 11.5.
- Det er gjort visse endringer i gjennomgangsfiguren i bokas Del 1, for å gjøre figuren mer teoretisk korrekt.
- I kapittel 2 om inntekt er presentasjonen av blant annet utleie av bolig (avsnitt 2.5.1), deling av løsøre (avsnitt 2.5.1), realisasjon av valuta (avsnitt 2.6.2) og arv (delkapittel 2.10) vesentlig forbedret, samt at omtale av aksjesparekonto er forenklet nå som overgangsreglene er fjernet.
- I kapittel 5 om formue er bankinnskudd og kontanter flyttet først i behandlingen av konkrete eiendeler, både fordi dette er de mest grunnleggende eiendelene og fordi reglene er enkle. Dette gir en enklere start på læreprosessen.
- I kapittel 11 om fast eiendom er det gjort vesentlig forbedringer i behandlingen av inntekt fra fast eiendom og gjeldsreduksjon (sistnevnte bygger på en regelavklaring vi har fått fra Finansdepartementet).
- I en rekke delkapitler har vi arbeidet med språk, formuleringer og pedagogisk framstilling.
- Etter oppfordring fra studenter har vi laget noen flere samleoppgaver til hvert kapittel. De nye oppgavene bidrar til at større deler av stoffet enn tidligere blir dekket, og de har større likhet med virkelighetens verden og eksamenssituasjonen enn mange av de gamle oppgavene. Disse oppgavene finner du i studieboka.

Skattereglene er ofte vanskelige å forstå. Boka tar derfor sikte på å klargjøre reglene gjennom en rekke talleksemples. *Boka er først og fremst en lærebok og tar ikke sikte på å dekke kravene som må stilles til oppslagsbøker i skatterett.*

For leseren er det viktig å prøve ut det teoretiske stoffet gjennom praktiske oppgaver. Vår erfaring tilsier at det er vanskelig å lære seg skatterett uten å løse konkrete oppgaver. Denne boka inneholder et utvalg av både teoretiske og praktiske oppgaver etter hvert emneområde. Du gjør deg selv en tjeneste ved å løse dem.

Læremiddelpakken inneholder også Lars Fallan, Even Fallan og Thomas Lunds *Innføring i skatterett 2020–2021. Studiebok*. Studenter bør bruke studieboka aktivt. Den inneholder løsningsforslag for alle oppgavene i læreboka, og det er dermed lett å kontrollere sin egen skatterettsforståelse ved å sammenligne egne løsninger med studiebokas. Dessuten inneholder den kontrollspørsmål og varierte oppgaver i tillegg til lærebokas oppgaver. Det er satt av plass i boka for å løse tilleggsoppgavene, og det er tatt inn løsningsforslag til oppgavene. Studieboka blir dermed et nyttig redskap under studiet av skattereglene.

Vi retter en spesiell takk til Torstein Dahle for grundige kommentarer til fjorårets utgave, samt studenter som har vært aktive med å melde fra om feil og stille andre utviklende spørsmål. Med fare for at jeg har glemt noen navn: Vegard Almelstad, Gunn Mæland Dagestad, Sigrid Braathen Hafnor, Siri Helen Haugland, Monica Kalnes, Anne Sofie Kjelme, Elise Tonette Ørbek Ophus, Elisabeth Skotvold, Evelin Turesson, Anne Kari Finsrud Øyjordet.

Vi takker i tillegg kolleger ved andre høyskoler for nyttige innspill ved ajourføringen m.m.: Stein Antonsen, Bente Ebbesvik, Kai Astor Frøseth, Kurt-Egil Henriksen, Arnt Arvid Hope, Malvin Nordstrand, Jan Utby, Jan H. Warø, Petter Øksester og Øivind André Strand Aase. Takk også til staben i Gyldendal, Knut André Karlstad, Ellen Krystad mfl., og Roar Fjeldbo i Tekstflyt AS som i en årrekke har fått boka til å se ut som den gjør.

Nå, når et turbulent 2019 på det personlige plan har kommet litt på avstand, er det på sin plass å framheve den ekstraordinære innsatsen som Knut André og Roar la inn for å få denne boka ferdig i fjor. I disse virusdager blir det snakket om dugnadsinnsats. Vi kunne ikke forvente at de skulle gjøre den jobben de gjorde, på de tidspunktene det skjedde. Innsatsen gikk helt sikkert godt utover det de fikk betalt for. Det er sikkert også flere som vi ikke kjenner til som fortjener honnør for innsatsen i samme prosess.

Takk til Stiftelsen Den Nordenfjeldske Handelshøyskole som stiller med kontorfasiliteter for et utvidet handelshøyskolemiljø knyttet til NTNU Handelshøyskolen, Trondheim (tidligere TØH).

Ansvar for feil og mangler hviler på forfatterne. Informasjon om feil som vi oppdager eller dere melder inn til oss vil som tidligere år bli lagt ut løpende på www.efallan.no/skatterett.

Lykke til med studiet!

Trondheim og Bergen, juni 2020

Even Fallan og Thomas Lund

Innhold

Koronatiltak med direkte og indirekte betydning for reglene vi presenterer i denne boka	21
KAPITTEL 1 INNLEDNING OG OVERSIKT	25
1.1 Skatt og moral	25
1.2 Noen forhold som påvirker skattemoralen i samfunnet	27
1.3 Hvorfor lære skatterett?	29
1.4 Skattebegrepet	31
1.5 Hovedformålene med dagens skattesystem	33
1.5.1 Formål med skattesystemet	33
1.5.2 Hovedprinsipper i utformingen av skattesystemet	34
1.6 Formelle grunnprinsipper i den direkte beskatningen	35
1.7 Oversikt over den direkte skattleggingen	36
1.7.1 Sentrale lover og vedtak	36
1.7.2 Skattesubjekt	37
1.7.3 Skatteobjekt	40
1.8 Introduksjon til inntektsbeskatning	41
1.8.1 Reglene om hva som er skattepliktig inntekt – fordelsbegrepet	42
1.8.2 Reglene om inntektsfradrag	45
1.8.3 Reglene om inntektsperioden og tidfesting av inntekter og inntektsfradrag (inntektsperiodiseringen)	46
1.8.4 Skattefastsettingsår	50
1.9 Skattegrunnlag og skattesatser	50
1.9.1 Alminnelig inntekt og nettoskatter	51
1.9.2 Personinntekt og bruttoskatter	51
1.9.3 Nettoformue og nettoskatt på formue	53
1.9.4 Fordeling av inntektskatt og formuesskatt	56
1.9.5 Skattetrykk og marginalsatt	56
1.10 Hovedprinsipper i utformingen av skattesystemet	58
1.10.1 Hovedprinsipper i utformingen av skattereglene	59
1.10.2 Bruk av prinsippene i utformingen av skattesystemet	69
1.11 Veien videre	72
1.12 Oppgaver til kapittel 1	72

DEL I PERSONBESKATNING

KAPITTEL 2	INNTÉKT UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET.....	77
2.1	Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid.....	79
2.1.1	Tidfesting av fordeler vunnet ved arbeid.....	82
2.1.2	Pengeytelser.....	83
2.1.3	Naturalytelser.....	84
2.1.4	Utgiftsgodtgjørelser.....	99
2.2	Inntekt (fordel) vunnet ved arbeid o.l. – pensjon, stønader og liknende inntektsarter.....	104
2.3	Personinntekt – fordel vunnet ved arbeid o.l.....	105
2.4	Inntekt (fordel) vunnet ved kapital – en introduksjon.....	107
2.5	Inntekt (fordel) vunnet ved kapital utenfor næring – løpende avkastning....	109
2.5.1	Inntekter av bolig- og fritidseiendommer og løsøre.....	109
2.5.2	Inntekter av annen kapital enn bolig- og fritidseiendommer og løsøre..	124
2.6	Inntekt (fordel) vunnet ved kapital utenfor næring – gevinst og tap ved realisasjon av kapitalobjekter.....	132
2.6.1	Realisasjon av privat innbo og annet løsøre og av utenlandsk valuta...	134
2.6.2	Realisasjon av muntlige fordringer og andre gjeldsbrev enn mengdegjeldsbrev.....	136
2.6.3	Realisasjon av verdipapirer.....	138
2.6.4	Aksjesparekonto.....	144
2.6.5	Likvidasjonsgevinster og -tap ved salg av alle underliggende eiendeler (substans) i AS.....	151
2.6.6	Gevinst og tap ved realisasjon av boligeiendommer.....	152
2.6.7	Realisasjon av fritidsboliger.....	155
2.6.8	Realisasjon av tomter.....	157
2.6.9	Beregning av gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom.....	158
2.7	Tilfeldige inntektsrervervelser – sktl. § 5-50.....	160
2.8	Andre økonomiske fordeler som er skattepliktige.....	161
2.9	Fordeler som ikke er inntekt.....	162
2.10	Arv og gave.....	164
2.10.1	Inntekt (formuesøkning) ved arv og gave.....	164
2.10.2	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave.....	164
2.10.3	Unntak fra kontinuitet ved arv og gave.....	165
2.11	Oppgaver til kapittel 2.....	166
2.11.1	Oppgaver om Fordel vunnet ved arbeid o.l. (delkapittel 2.1 til 2.3).....	166
2.11.2	Oppgaver om Inntekter av bolig- og fritidseiendommer og løsøre (avsnitt 2.5.1).....	169
2.11.3	Oppgaver om Inntekter av annen kapital enn bolig- og fritidseiendommer og løsøre (avsnitt 2.5.2).....	170
2.11.4	Oppgaver om gevinst og tap ved realisasjon av kapitalobjekter utenfor næringsvirksomhet (delkapittel 2.6).....	171
2.11.5	Oppgaver om gevinst og tap ved realisasjon av fast eiendom (avsnitt 2.6.6 til 2.6.9).....	172

2.11.6 Oppgaver om tilfeldige inntektservervelser mv., helt eller delvis skattefritak og arv og gave (delkapittel 2.7 til 2.10)	173
---	-----

KAPITTEL 3 FRADRAG I ALMINNELIG INNTEKT UTENFOR

NÆRINGSVIRKSOMHET	175
3.1 Innledning	175
3.1.1 Nettobeskatning	176
3.1.2 Fradragsbegrepet	177
3.1.3 Tidspunktet for inntektsfradrag	180
3.2 Fradragspostene knyttet til arbeidsinntekter o.l.	182
3.2.1 Minstefradrag i lønnsinntekter, arbeidsinntekter utenfor næring, pensjon osv.	182
3.2.2 Faktiske kostnader i stilling eller arbeid	186
3.2.3 Merkostnader ved å bo utenfor hjemmet	190
3.2.4 Reisekostnader mellom hjem og arbeidssted.	193
3.2.5 Reisekostnader ved besøk i hjemmet for pendlere	196
3.2.6 Fradragsberettiget fagforeningskontingent	198
3.2.7 Premie og tilskudd til privat og offentlig pensjonsordning.	199
3.3 Kapitalkostnader	199
3.3.1 Rentekostnader	200
3.3.2 Barnebidrag, underholdsbidrag mv. (regelmessig personlig støtte) og kårtytelse	201
3.3.3 Andelseiers andel av fradragsberettigede kostnader i boligselskap.	202
3.3.4 Premie for skattefavisert individuell sparing til pensjon	202
3.4 Særfradrag og andre fradrag	204
3.4.1 Særfradrag	204
3.4.2 Andre fradrag	205
3.5 Oppgaver til kapittel 3	208
3.5.1 Oppgaver om fradrag knyttet til arbeidsinntekter o.l. (delkapittel 3.1 og 3.2)	208
3.5.2 Oppgaver om fradrag for kapitalkostnader og andre fradrag (delkapittel 3.1, 3.3 og 3.4)	209

KAPITTEL 4 FASTSETTING AV SKATTEPLIKTIG INNTEKT OG

INNTEKTSSKATT UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET	212
4.1 Introduksjon	212
4.2 Personinntekt og beregning av bruttoskatter	213
4.2.1 Personinntekt	214
4.2.2 Bruttoskatter – trinnskatt og trygdeavgift	215
4.3 Skattbar alminnelig inntekt og beregning av skatt på alminnelig inntekt	220
4.3.1 Personfradrag i alminnelig inntekt	222
4.3.2 Nettoskatt – skatt på alminnelig inntekt	223
4.4 Negativt skatteberegningssgrunnlag (underskudd)	225
4.5 Beregning av inntektsskatter og trygdeavgift – et enkelt eksempel	227
4.6 Marginalskatt.	228
4.7 Skatt og familie	230

4.7.1	Riktig skattesubjekt ved beregning av skatt på inntekt for personlige skattytere	230
4.7.2	Fastsetting av skatt for ektefeller	231
4.7.3	Fastsetting av samboeres inntekt og formue	235
4.7.4	Fastsetting av barns inntekt og formue	235
4.8	Fradrag i skatt (skattefradrag)	239
4.8.1	Boligsparing for ungdom (BSU)	239
4.8.2	Skattefradrag for skatt betalt i fremmed stat	241
4.9	Særskilt tema – skattebegrensning	242
4.9.1	Skattefradrag for lave pensjonsinntekter	242
4.9.2	Skattebegrensning – lav alminnelig inntekt	244
4.9.3	Skattebegrensning – liten skatteevne	246
4.10	Oppgaver til kapittel 4	249
4.10.1	Oppgaver om beregningsgrunnlag og skatteberegning	249
4.10.2	Oppgaver om skatt og familie mv. (delkapittel 4.7)	251

KAPITTEL 5 SKATTEPLIKTIG FORMUE OG BEREGNING AV FORMUESSKATT

	UTENFOR NÆRINGSVIRKSOMHET	253
5.1	Oversikt over reglene	254
5.2	Tidspunktet for beregning av bruttoformuen	256
5.3	Begrepet bruttoformue	257
5.3.1	Økonomiske goder	258
5.3.2	Eiendeler som ikke er bruttoformue (helt unntatt)	259
5.4	Verdsetting av bruttoformuen	262
5.4.1	Sktl. § 4-1 Hovedregel om verdsetting av formue	262
5.4.2	Sktl. § 4-15 Bankinnskudd, utestående fordringer mm.	264
5.4.3	Sktl. § 4-20 Kontanter, privat innbo, biler, båter mv.	264
5.4.4	Sktl. § 4-10 Fast eiendom	268
5.4.5	Sktl. §§ 4-12 og 4-13 Verdsetting av aksjer og lignende eiendeler	272
5.4.6	Sktl. § 4-14 Ihendehaverobligasjon, obligasjon registrert i en verdipapirsentral o.l.	276
5.4.7	Sktl. § 4-16 Livsforsikringspolise mv.	276
5.4.8	Skattepliktig formue i utlandet	276
5.5	Fradrag for gjeld	277
5.5.1	Sktl. § 4-1 Nettoformue som skattegrunnlag	277
5.5.2	Sktl. § 4-3 Forpliktelser det ikke gis fradrag for	278
5.5.3	Sktl. § 4-19 Gjeldsreduksjon for eiendel med verdsettelsesrabatt	278
5.6	Formuesberegning for en lønnstaker	281
5.7	Beregning av formuesskatt for personlig skattyter utenfor næring	283
5.7.1	Skattefrie beløp i nettoformuen: skattegrunnlagene for formue til kommune og stat	283
5.7.2	Formuesskatt til kommune og stat	284
5.8	Oppsummering av bokas del I – fastsetting av inntekt og formue og beregning av inntekts- og formuesskatt for en personlig skattyter utenfor næring	285
5.9	Oppgaver til kapittel 5	289

DEL II NÆRINGSBESKATNING

KAPITTEL 6	NÆRINGSVIRKSOMHET – INTRODUKSJON	294
6.1	Hva er næringsvirksomhet?	294
6.2	Næringsvirksomhet eller ikke? Noen illustrative eksempler	297
6.2.1	Når drives det virksomhet?	297
6.2.2	Aktiv næringsvirksomhet eller passiv kapitalforvaltning – utleie av fast eiendom	297
6.2.3	Næringsvirksomhet eller hobbyvirksomhet – egnet til å gå med overskudd?	298
6.2.4	Fordel vunnet ved arbeid eller fordel vunnet ved næring – egen regning og risiko?	299
6.2.5	Delingsøkonomi og digital økonomi – når drives det næring?	300
6.3	Den næringsdrivende skattyter	301
6.3.1	Selskap som er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 første ledd	301
6.3.2	Selskap som ikke er egne skattesubjekter, jf. skatteloven § 2-2 annet ledd	302
6.3.3	Personlige skattytere, jf. skatteloven § 2-1	303
6.4	Beskatning av næringsvirksomhet og næringsvirksomhetens eiere	304
6.5	Utgangspunktet for beregning av alminnelig inntekt – bokføringsplikt og regnskapsplikt	307
6.5.1	Beregning av alminnelig inntekt uten regnskapsplikt	309
6.5.2	Regnskapsplikt etter regnskapsloven	310
6.6	Veien videre	311
KAPITTEL 7	BEREGNING AV SKATT FOR AKSJESELSKAP	312
7.1	Utsatt skatt-modellen	314
7.2	Driftsinntekter	321
7.2.1	Inntektsføring ved levering av varer og tjenester	323
7.2.2	Framskutt inntektsføring – anleggskontrakter / langsiktige tilvirkningskontrakter	324
7.2.3	Uopptjent inntekt – regnskapsmessig utsatt inntektsføring	328
7.3	Driftskostnader	329
7.3.1	Det alminnelige fradragsbegrepet i næringsvirksomhet	329
7.3.2	Struktur på delkapittelet	331
7.3.3	Varekostnader og varelagervurdering	332
7.3.4	Lønn, feriepengar o.l.	337
7.3.5	Andre driftskostnader	344
7.4	Skattemessig behandling av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler ...	360
7.4.1	Varige og betydelige driftsmidler – en introduksjon	360
7.4.2	Det skattemessige skillet mellom påkostning og vedlikehold av eksisterende driftsmiddel	364
7.4.3	Praktisk gjennomføring av saldoavskrivninger	366
7.4.4	Realisasjon av varige driftsmidler	371
7.4.5	Særskilt tema – skattemessig behandling av ufrivillig realisasjon	378
7.4.6	Særskilt tema – leieavtaler (leasing) av varige driftsmidler	380

7.4.7	Skattemessig behandling av immaterielle eiendeler	382
7.5	Finansinntekter og finanskostnader	388
7.5.1	Renter og lånekostnader	389
7.5.2	Gevinst og tap på fordringer og gjeld i utenlandsk valuta – agio og disagio	390
7.5.3	Aksjeutbytte, tap og gevinst på aksjer	394
7.6	Fradrag for underskudd og framføring av underskudd	403
7.6.1	Fradrag for underskudd	404
7.6.2	Underskudd til framføring – noen illustrasjoner	406
7.7	Full skatteberegning i aksjeselskap	409
7.7.1	Full skatteberegning i aksjeselskap – oppgaven	410
7.7.2	Full skatteberegning i aksjeselskap – løsningsforslag	411
7.8	Mer om arbeidsgiveravgift og finansskatt	417
7.8.1	Mer om arbeidsgiveravgift	417
7.8.2	Finansskatt	420
7.9	Oppgaver til kapittel 7	422
KAPITTEL 8 BESKATNING AV AKSJESELSKAP OG AKSJONÆRER		426
8.1	Skattemessige konsekvenser av kapitalendringer i aksjeselskap	427
8.1.1	Stiftelse av aksjeselskap	430
8.1.2	Kapitalforhøyelser ved nytegning – aksjeloven § 10-1 mv.	430
8.1.3	Kapitalnedsetting	431
8.1.4	Ulik innbetalt kapital per aksje – en illustrasjon	433
8.1.5	Skattemessige konsekvenser av fondsemisjoner	435
8.2	Beskatning av personlige aksjonærer i aksjeselskap – aksjonærmodellen med skjerming av utbytte og realisasjonsgevinster	440
8.2.1	Utbyttebegrepet	440
8.3	Alternative overføringer mellom aksjeselskap og personlige skattytere	447
8.3.1	Lån fra aksjeselskap til personlig aksjonær i selskapet – skatteloven § 10-11 fjerde til sjette ledd	448
8.3.2	Ekstra skatt på renteinntekter på lån fra personlige skattytere til selskaper – skatteloven § 5-22	451
8.3.3	Uttak fra aksjeselskap til personlig aksjonær	454
8.3.4	Fordel vunnet ved arbeid eller aksjeutbytte?	455
8.4	Skatt i konsernstrukturer	456
8.4.1	Konsernbidrag	456
8.4.2	Avskjæring av fradrag for tap på fordring på nærstående selskap	459
8.4.3	Rentebegrensningsreglene	459
8.5	Fusjon og fisjon av aksjeselskaper	461
8.6	Tilsidesettelse	470
8.6.1	Tilsidesettelse ved uriktig faktum eller uriktig anvendelse av skattereglene fra skattyters side	471
8.6.2	Omgåelse – skatteloven § 13-2	472
8.6.3	Bortfall eller oppgjør av generelle skatteposisjoner ved skattemotiverte transaksjoner – skatteloven § 13-3.	473
8.6.4	Tilsidesettelse dersom skattyters formue eller inntekt er redusert som følge av interessefellesskap – skatteloven § 13-1	475
8.6.5	Tilsidesettelse – et eksempelcase	476

8.7	Avvikling/likvidasjon av aksjeselskap	479
8.7.1	Tilbakeføring av underskudd ved opphør av aksjeselskap	482
8.8	Fastsettelse av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap.	483
8.8.1	Formuesskatt for upersonlige skattytere	484
8.8.2	Beregning av skattemessig formuesverdi av aksjeselskap – en gjennomgang av de mest sentrale bestemmelsene i skattelovens kapittel 4	485
8.8.3	Skattelovens kapittel 4 paragraf for paragraf – med vekt på næringsbeskatning.	486
8.9	Beskatning av skipsaksjeselskaper (uttaksbeskatning).	500
8.10	Oppgaver til kapittel 8	501
KAPITTEL 9 BESKATNING AV INNEHAVER AV ENKELTPERSONFORETAK . . .		504
9.1	Beregning av alminnelig inntekt for enkeltpersonforetak uten regnskapsplikt – et rent skatteregnskap.	506
9.1.1	Noen særlige forhold ved beregning av alminnelig inntekt i enkelpersonforetak	507
9.1.2	Beregning av alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – en illustrasjon	508
9.2	Beregnet personinntekt for personlig næringsdrivende – foretaksmodellen med skjerming.	515
9.2.1	Foretaksmodellen med skjerming – introduksjon	515
9.2.2	Fastsettelse av skjermingsgrunnlag og skjermingsfradrag	515
9.2.3	Beregnet personinntekt etter foretaksmodellen med skjerming.	517
9.3	Underskudd i enkeltpersonforetak	523
9.3.1	Negativ alminnelig inntekt i enkeltpersonforetak – underskudd.	523
9.3.2	Negativ beregnet personinntekt i enkeltpersonforetak	524
9.4	Beregning av skattemessig nettoformue – enkeltpersonforetak	526
9.4.1	Beregning av skattepliktig formue for personlig næringsdrivende – et eksempel	527
9.4.2	Særskilt om formuesfastsetting av jordbrukseiendom, skog og reinflokk – sktl. § 4-11	530
9.5	Realisasjon/avvikling av næringsvirksomheten – enkeltpersonforetak	530
9.6	Generasjonsskifte, kontinuitet og inngangsverdier for enkeltpersonforetak . .	533
9.7	Omdanning av virksomhet: enkeltpersonforetak til aksjeselskap	535
9.7.1	Et alternativ – en skattepliktig «omdanning».	538
9.7.2	Skattefri omdanning fra enkeltpersonforetak til aksjeselskap – illustrasjon	539
9.8	Uttak fra virksomhet – enkeltpersonforetak	540
9.9	Oppgaver til kapittel 9	541
KAPITTEL 10 SKATTELEGGING AV DELTAKERE I SELSKAP MED		
DELTAKERFASTSETTING		550
10.1	Hva er et selskap med deltakerfastsetting?	550
10.2	Fastsetting av alminnelig inntekt i selskap med deltakerfastsetting.	552
10.2.1	Noen særlige momenter å ta stilling til ved beregning av alminnelig inntekt	553
10.2.2	Beregning av alminnelig inntekt til fordeling	554

10.2.3	Negativ alminnelig inntekt til fordeling	556
10.3	Beskatning av personlige deltakere i selskap med deltakerfastsetting: ekstraskatt på utdelinger – deltakermodellen	557
10.3.1	Fastsetting av skjermingsgrunnlaget i deltakermodellen	559
10.3.2	Skjermingsrenta i deltakermodellen	561
10.4	Beskatning av upersonlige deltakere i selskaper: ekstraskatt på utdelinger fra selskap med deltakerfastsetting	561
10.5	Fastsetting av skattepliktig nettoformue i selskap med deltakerfastsetting	562
10.5.1	Negativ nettoformue	565
10.6	Gevinst og tap ved realisasjon av andel i selskap med deltakerfastsetting – personlig deltaker	565
10.7	Avvikling av selskaper med deltakerfastsetting	567
10.8	Særlige bestemmelser for deltakere med begrenset ansvar – kommandittister og stille deltakere	568
10.8.1	Begrensninger i rett til fradrag for underskudd for kommandittister og stille deltakere	568
10.8.2	Begrensninger i rett til fradrag for negativ nettoformue for kommandittister og stille deltakere	569
10.9	Utvalgte andre forhold knyttet til selskap med deltakerfastsetting	570
10.9.1	Fusjon og fisjon av selskaper med deltakerfastsetting	570
10.9.2	Skattefri omdanning	571
10.9.3	Lån fra personlig skattyter til selskap med deltakerfastsetting	571
10.9.4	Lån fra selskap med deltakerfastsetting til personlig deltaker	571
10.9.5	Begrensning i tapsfradrag for fordringer på nærstående selskap	572
10.9.6	Uttak	572
10.9.7	Skattemessig kontinuitet ved arv og gave av andel i selskap med deltakerfastsetting	572
10.10	Oppgaver til kapittel 10	572

DEL III SÆRSKILTE TEMAER, SKATTEBETALING OG SKATTEFORVALTNINGSRETT

KAPITTEL 11	SKATT OG FAST EIENDOM	576
11.1	Hvorfor skal eiendomsめglere lære skatterett?	577
11.2	Begrepsavklaring	578
11.2.1	Primærbolig, sekundærbolig og fritidsbolig	579
11.2.2	Enebolig, småhus og leilighet	580
11.2.3	Enebolig, tomannsbolig, flermannsbolig mv.	580
11.2.4	Familieleilighet, selvstendig hybel og uselvstendig hybel	582
11.2.5	Selvstendig og uselvstendig bolig	583
11.2.6	Seksjonert og useksjonert bygg	584
11.2.7	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter	585
11.2.8	Kombinerte bygg	585
11.2.9	Boligareal: Primærrrom og sekundærrrom	586
11.3	Alminnelig inntekt og fast eiendom	587
11.3.1	Skatteplikt ved realisasjon av bolig – botid og eietid	587
11.3.2	Alminnelig inntekt i næringsvirksomhet – avskrivning av kombinerte bygg	591
11.3.3	Utleie av egen bolig – kombinasjon av lang- og korttidsutleie	592

11.3.4	Utleie av egen bolig – utleieverdi og fellesrom	593
11.4	Formue og fast eiendom	594
11.4.1	Skattedirektoratets kvadratmetersats for verdsetting av primær- og sekundærbolig	594
11.4.2	Flerboligbygning versus boligbygg med færre enn fire boenheter – formuesfastsetting	596
11.4.3	Mer om formuesfastsetting av fritidsbolig	596
11.4.4	Formuesfastsetting av næringsseiendom eid av personlig skattyter utenfor næring	597
11.4.5	Næringsbygg – formuesfastsetting av kombinerte bygg	600
11.4.6	Mer om tomter	601
11.4.7	Festet tomt til bolig- og fritidseiendom	601
11.4.8	Jordbrukseiendom, skog og reinflokk (sktl. § 4-11)	602
11.4.9	Gjeldsreduksjon for eiendel med verdsettelsesrabatt (sktl. § 4-19) . . .	603
11.5	Eiendomsskatt	607
KAPITTEL 12 SKATTEPLIKTEN TIL NORGE		611
12.1	Omfanget av skatteplikten	611
12.2	Full skatteplikt	611
12.2.1	Personlige skattytere	613
12.2.2	Upersonlige skattytere	616
12.3	Begrenset skatteplikt	617
12.4	Full eller delvis skattefrihet	619
12.5	Oppgaver til kapittel 12	622
KAPITTEL 13 SKATTESTEDET		624
13.1	Innledning	624
13.2	Bostedsskattlegging for personlige skattytere	625
13.3	Stedbunden skattlegging for personlige skattytere	626
13.4	Fordeling av gjeld og gjeldsrenter	629
KAPITTEL 14 SKATTEBETALING OG SKATTEINNKREVING		631
14.1	Skattebetalingen	631
14.1.1	De personlige skattyterne	631
14.1.2	De upersonlige skattyterne	633
14.2	Innkrevning av skattene	634
KAPITTEL 15 SKATTEFORVALTNINGSRETT OG RETTSKILDER I SKATTERETTEN		636
15.1	Innledning	636
15.2	Skattemyndighetene	637
15.2.1	Skattemyndighetenes taushetsplikt	638
15.2.2	Habilitet	638
15.3	Alminnelige saksbehandlingsregler	638
15.4	Bindende forhåndsuttalelser	640
15.5	Opplysningsplikt om egne forhold	641
15.6	Administrative reaksjoner	642

20 **INNHold**

15.7	Rettsprøving av skattefastsettingen	643
15.8	Rettskilder i skatteretten	643
	15.8.1 Tolkning av skattelovgivningen	645
	SKATTESATSER MV. FOR 2020	646
	LITTERATURLISTE	651
	SAKREGISTER	653
	EKSEMPELREGISTER	661
	LOVREGISTER	664